

АНОТАЦИЯ НА МАТЕРИАЛИТЕ
(по чл. 65 от ПРАСПУ)

на гл. ас. д-р Соня Красимилова Александрова-Колева
за участие в конкурс за заемане на академичната
длъжност „доцент“

АНОТАЦИЯ НА МАТЕРИАЛИТЕ

на научната продукция и публикациите, подадени за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“, обявен в ДВ, бр. 96, от 17.11.2023 г.

В обявения конкурс участвам със следната продукция, която не е била представяна пред Президиума на ВАК за признаване на образователната и научна степен „доктор“, нито пред специализираното научно жури в Университет Артоа, присъдило тази степен: **3 монографии** – първата е преработено издание на дисертационния ми труд на български език, втората е издание на текста на доктората ми на френски език, защитен във Франция на 15.12.2008 г.; третата е хабилизационен труд (обсъден на катедрен съвет от 20.03.2023 г.) и **23 статии**, издадени в сборници и периодични издания. Всички статии и хабилизационния текст са писани след защитата на дисертацията ми и не повтарят включените в предишната процедура. Акцентите и приносите поотделно ще бъдат изнесени след заглавието на всяка от представените работи.

1. ХАБИЛИЗАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ

Соня Александрова-Колева. Предмодернистични характеристики в творчеството на Мопасан. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2023, 364 стр., ISBN 978-619-202-923-4

Текстът е плод на дългогодишна изследователска работа, започнала въз основа на преподавателската дейност. Той се фокусира над анализ на романите „Бел Ами“ и „Силна като смъртта“, допълва се от интерпретации на откъси от фантастичните разкази „Орла“ 1 и „Орла“ 2, „Гробът“, „Писмо от един луд“, частично привличала към аргументацията други художествени творби на Мопасан като романите „Пиер и Жан“, „Монт Ориол“, „Нашето сърце“, както и негови журналистически публикации и писма.

Изследването се съсредоточава над различни видове на пръв поглед дребни отклонения от реалистичната и натуралистичната поетика, с които в литературознанието традиционно се свързва Мопасановото писане. Затова още в **първа глава** са изложени теоретичните основания на интерпретацията, която изхожда от хипотезата за наличие на предмодернистични характеристики в творбите на френския автор. В нея се обяснява разбирането на текста за мимесис предимно през гледната точка на Платон, Аристотел и

Ауербах. Уточняват се понятия като повторение, подобие, социален реализъм, натурализъм и други, защото през тях се наблюдават техническите, и както впоследствие става ясно, тактическите приложения на традиционни литературни похвати с нетрадиционни цели. Не на последно място се обговарят понятията модерност, модернизъм, репрезентация с помощта на концепциите на Бодлер и на Джеймисън, за да очертаем съдържанието на определението предмодернистичен, с което характеризираме наблюдаваните специфики.

Втора глава е посветена на метода на писане на Мопасан и разглежда малобройните му текстове, посветени на поетиката с акцент над „Романът“. Съсредоточаването на вниманието над авторовите възгледи за творчеството, както и над възгледите на именити учени (Банкар, Виал, Дьолезман и др.) за принадлежността му към конкретно направление ни е необходимо, за да очертаем нашето виждане за поетическия му профил. В тази глава сме представили и в изключително съгъстен вид контекста на времето, в което работи Мопасан предимно в естетически план.

Трета глава представлява един вид проверка за съответствие между естетическите твърдения на Мопасан и практическата им реализация в конкретни текстове. Тя предлага анализи на конструктивна функция на повторението при изграждането на текста и при постигането на конкретен образ или да предначертае цял сюжет. Разделена е на две части: „Конструктивното повторение като имплицитно внушение“, което изследва скритият план на романа „Бел Ами“ и „Автотекстуалното повторение – пътят към образа“, представящо техническия път на изработване на образа на невидимото.

Четвърта глава представя един от нетрадиционните подходи към най-традиционната изобразителна техника в изкуството, а именно подражанието през разполовяването на прототипа Св. Мария-Магдалена и постъпателното елиминиране положителните му характеристики чрез произвеждането на миметичен принцип две нейни отражения, които са изцяло отрицателно оцветени и материални нейни копия без връзка с абсолютната истина. Така на техническо равнище Мопасан довежда миметичното отражение до социално реалистична и чисто субективна критическа илюзия, а на съдържателно ниво подкопава увереността в съществуването изобщо на света на идеите, принизявайки образа на църквата и на светицата до чисто физическата и политикоикономическата им трактовка.

В „Копия и кухи образи“ е анализиран процесът на създаване на образ, лишен от качества, но способен да имитира такива през призмата на формирането на имидж и конвейерното производство на фалшиви представи, както и необходимите условия за тяхната убедителна реализация. Съответно, при изходно положение на отсъствие на каквато и да било отвъдна истина, подражателният образ е фантазмен и може да бъде изпълнен с нужното на обществено-икономическата системата съдържание и може да бъде заместван с друг при необходимост. Подобен герой е дехуманизиран, превръща се не в тип или в характер, а във „фалшива новина“, обслужваща властови потребности на финансовополитически механизми.

Шеста глава събира две практически употреби на изящното изкуство в литературния текст, веднъж през техниката на живописния псевдоекфразис като форма на културен мимесис, който под прикритието на традицията закодира, на принципа на

миз ен абим, четирите доминантни за Мопасан теми – желанието, насилието, войната и невъзможното спасение. И втори път през антиципираната употреба на характерни особености на ар нуво, сред които предимно флоралните детайли, и диференцираните им функциите в затворените пространства на града, които изпреварващо функционализират живописна стилистика в литературен текст.

Последната анализационна глава „**Мултиплициране на подобията**“, след като представя вижданията на Мопасан за изобразителното изкуство, обобщава наблюденията над разрояването на миметичните отражения, при които първоначално подражателната верига изглежда ясна – първообраз, материално отражение, негова естетическа репрезентация. През хода на сюжета на романа „Силна като смъртта“ тази яснота се размива до степен да не можем да различим първообраз от копие и на финала сме изправени пред разколебането на референциалността при миметичната репрезентация посредством мултиплицирането на подобия с вариации.

В заключение съм оборшила направените наблюдения, които целят да аргументират хипотезата за предмодерност на определени характеристики на Мопасановото творчество, демонстриращи хармонично смесване на традиционното и зараждащото се ново в изкуството. Като традиционните проявления проследявам през различните експерименти с миметичната техника, а като модерни определям постигнатите на тази база ефекти.

Към основния текст си позволих да допълня няколко кратки приложения, които да облекчат четенето: списък на фантастичните разкази на Мопасан, две приложения, съдържащи текстовете на анализирани автозаимствани пасажии и встъплението на „Бел Ами“, които анализирам подробно във връзка с функциите на повторението.

2. МОНОГРАФИИ, ОСНОВАВАЩИ СЕ НА ЗАЩИТЕН ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД:

2.1. Соня Александрова. *Западноевропейската литературна 1953/54-та година.* Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2012, 234 с., ISBN 978-954-423-771-4

Настоящата книга предлага един възможен поглед над художествената проза от 1953 и 1954 години в западноевропейската литература. Вниманието основно е насочено към френската, английската и немската литератури, а от италианската и испанската са споменати отделни образци. След подробно проучване на фактологичния материал работният периметър допълнително се ограничи, за да може да бъде направен подробен анализ на отделни произведения. Сред тях попадат следните заглавия: „Дом без стопанин“ и „И не каза нито дума“ на Хайнрих Бьол; „Във всеоръжие“ на Ивлин Уо; „Повелителят на мухите“ на Уилям Голдинг; „Подозрението“ на Фридрих Дюренмат; „Щастливецът Джим“ на Кингсли Еймис; „Под мрежата“ на Айрис Мърдок; „Време да се живее и време да се мре“ на Ремарк; „Смърт в Рим“ на Волфганг Кьопен; „Жюл и Жим“ на Анри-Пиер Роше; „Добър ден, тъга“ на Франсоаз Саган; „Щилер“ на Макс Фриш; „Посредникът“ на Хартли; „Мандарините“ на Симон дьо Бовоар и „Малките кончета на Таркиния“ на Мрагьорит Дюрас.

Основна цел на проучването е да се провери вероятността за функционално приложение на оперативната категория литературна година при синхронно литературноисторическо изследване. Изпълнението на подобен проект представя хомоложни вериги от прозаически художествени произведения, организирани по тематичен принцип. Основен критерий за причисляването на дадена творба към подобни групи е хронологическата ѝ поява, като изрично се избягва превръщането на авторството в същностен ориентир при анализа. Така се предоставя възможност за съпоставка на издания, които до момента не са били паралелно интерпретирани, и да се конструират допустими разноезични и дори разножанрови литературни синхронни серии. Едновременната работата върху стилово несъпоставими автори, върху бестселъри и творби с по-скромни успех би могла да доведе до преосмисляне на диахронната литературна история, чрез осветляване на проблеми, които са останали незабелязани при традиционните литературноисторически анализи.

Анализът аргументира синхронния срез на западноевропейската литература в зоната на 1953/54-та г. като очертава диахронните перспективи на открития материал. Освен съвременните творби, които ще послужат за изграждането на синхронни редове, работата се опира на предходни и следходни спрямо разглеждания период произведения като се опитва да улови диахронните проекции и съотнасяния на изследваните проблеми. За тази цел получената при емпиричния анализ информация е изследвана и систематизирана в три основни насоки: новозараждаща се проблематика, наличие на устойчиви мотиви и рекапитулационна или затихваща сюжетика.

Интересът се фокусира над темите с възходящо развитие, поради тяхното влияние, извън рамките на изкуството, над културното и общественото развитие. Сред тях се разграничават две различни измерения на младостта като фундаментален ценностен ориентир на съвременето – образът на детето и този на жената на предела между младежката и зрялата възраст. Изследва и ролята на плажния топос в литературата от разглеждания период, за да се провери възможността той да се е превърнал в съсредоточие на утопичните проекции на блажено нищонеправене, удоволствено отдаване и щастливо безвремие. От мотивите с устойчиво влияние е обърнато внимание на алкохолната употреба/злоупотреба, символ на разпадането на семейния уют, и отчуждението, настъпило в човешките взаимоотношения. А като емблематичен пример за заглъхващ проблем, се анализира художественият отклик на Втората световна война.

2.2. Sonya Aleksandrova. *L'année littéraire 1953-54 dans la littérature européenne*. Berlin: Éditions universitaires européennes, 2019, 320 p., ISBN 978-613-8-44828-0

„Литературната година 1953-54-та в западноевропейската литература” е сравнително литературоведско изследване на прозаически френски, английски и немскоезични художествени текстове. Литературната 1953-54-та разполовява 20. век, но остава преходен период в историята на литературата, който също така се явява подготвителен за истинските разриви, започващи в Източна Европа през 1956 г., а в Западна Европа през 1958 г., както и за появата на нови направления като новия роман и др.

За да представи облика на този период, изследването извършва напречен срез в зоната на 1953-54-та година на 20. век, чийто методологически инструмент е дискутираното понятие ”литературна година”. Спецификата на епохата се очертава посредством пет художествени мотива, анализирани на базата на синхронни серии от литературни творби: утвърждаването на младостта, символът на плажа, настъпването на феминизма, алкохолната метафора и отзвук на спомените за Втората световна война.

Първите три мотива се определят като възходящи в литературния процес. На базата на обществения култ към младостта се открояват образите на изгубените деца, на самораслото дете и на блудния син. Второстепенният женски персонаж се изследва, посредством прототип, чиито инварианти са в зряла възраст, не успяват да постигнат желаното щастие и са привлечени от самоубийството. Литературното описание на плажната култура откроява процеса на конципиране на плажния топос от островните утопии, през граничните пространства между гората и водата, до фиксирането му на морския бряг и оформянето му като утопично удоволствено място. Устойчивите проявления на алкохолната метафора демонстрират разрушителните функции, които създават илюзия за топлина и способстват за отричането на човешката идентичност. Отзвукът на темата за Втората световна война разглежда спецификите на началото на конфликта, съдбата на обикновения немски войник, преекспонирането на сюжета над нехарактерни жанрове, опасенията от реваншизъм и психологическите последици в следвоенно време.

3. НАУЧНИ СТАТИИ:

3.1. Александрова, С. Как разказва сериалът? // *сп. Страница*, бр. 4, 2010, с. 159 – 167, ISSN 1310-9081

В статията се представят начини на заимстване, които телевизионният сериал използва, когато „скрито“ изхожда от литературни първоизточници. Те се извеждат през заглавия като: „Изгубени“, „Доктор Хаус“, „Сексът и градът“, за всеки от които е посочен водещ модел. Анализът се съсредоточава над сериала „Приятели“, за да се проследят възможните съотнасяния с новелистичния сборник „Декамерон“ на Бокачо. Акцентира се над елементи като: разказвачи, композиционна рамка, визирана публика, тематична схема, за да се открият подобията между толкова отдалечени във времето културни продукти.

3.2. Александрова, С. От романа-подлистник до телевизионния сериал. // *Сборник с доклади от Юбилейна национална научна конференция с международно участие „Човекът и Вселената“*, електронно издание на СБУ – Смолян, 2011, ISBN 978-954-397-025-4 // https://usb-smolyan.eu/wp-content/uploads/2021/09/Scientific-papers_The-Man-and-the-Universe_2011_USB-Smolyan.pdf

В тази статия се прави компаративен анализ на два различни жанра, за да се проследят възможните причини за „рециклиране“ на жанрова структура от периода на романтизма в технологичната ни съвременна ера. Синтерзирано се представя историята на романа-подлистник и неговата рецепция през 19. век във Франция. Уточнява се съдържанието на жанрови разновидности при сериала като: теленовела, ситком, сапунена опера и др. Акцентира се над типа телевизионен фейлетон, за да се изведе поредица от прилики между него и романа-подлистник на композиционно, естетическо и рецептивно равнище.

3.3. Александрова, С. Добър ден, тъга – за ранния литературен изгрев и взривоопасния талант. // *Творчеството на Петя Дубарова в българския и европейския литературен и културен контекст*, състав. София Ангелова, Бургас: изд. ЛИБРА СКОРП, 2012, с. 40 – 48, ISBN 978-954-471-168-9

В този текст се прави съпоставка между ранните творби на френската писателка Франсоаз Саган и разказите и импресиите на Петя Дубарова. Извеждат се подобия в стила и тематиката на двете авторки на базата на твърде ранния им дебют и сходното светоусещане на юношеството. През фокуса на ключовите понятия за тъгата и умората се проследява изграждането на подобни женските образи – чувствителни към природата, интензивно усещачи настоящето, вкусващи радостта от дребните детайли на ежедневието, съсредоточени в преживяването на любовта и т.н., както и начинът на тяхното конструиране – щриховани ситуации, скицирани портрети, заснети мимолетни картини.

3.4. Александрова, С. Обучението по чужд език за специфични цели. // *Opera Slavica. Slavistické rozhledy. Jazykovědný sešit. Ročník XXIII, Brno, 4, 2013, с. 76 – 82. ISSN1211-7676 (print), 2336-4459 (online)*

Текстът се фокусира над конкретни трудности при създаването и провеждането на чуждоезиков курс за специфични цели. Той споделя практически наблюдения от изготвен и преподаден 30. часов курс по френски език за нуждите на български лекари анестезиолози. Вниманието се концентрира над осигуряването, селекцията и композирането на полезни материали; избора на конкретна методика на преподаването; дефинирането на проблемните езикови полета в тясната професионална област; набелязването на необходимите компетентности и анализ на специфичните нужди при общуването с пациенти, както и при професионалната комуникация с колеги.

3.5. Александрова, С. „Ама сига с тоя Брамс“. // Електронна публикация в *Годишник на АКСЛит „Портрет на една непозната: Присъствието на изобразителните изкуства и литературата“*, т. 3, 2014, ISSN 2603-5332 // <https://calic-bg.eu/conferens/portrait-of-an-unkown-woman/33-francoise-sagan.html>

Тази статия се фокусира над романа на Франсоаз Саган „Обичате ли Брамс?“ за да изведе и проследи проявлението на едно културно значимо име – Брамс, неговите отражения и реминисценции не само в самия текст, но и в киното и песенната музика. Анализът изхожда от презумпцията, че авторката целенасочено и преднамерено демонстрира пренебрежително отношение към сериозната тематика и интелектуалната дълбочина, докато същевременно деликатно вгражда в тъканта на текста важни културни препратки и естетски алюзии. Подчертано е как те са усетени и актуализирани при музикалния и филмов прочит на този роман от други творци и как интерференциите между различните изкуства в сравнително кратък времеви интервал тематизират канкретен мотив.

3.6. Александрова, С. Флорален детайл и творческа интуиция в „Бел-ами“ // *Да (пре)откриваш думите*, юбилеен сборник, посветен на проф. д.ф.н. Вера Маровска, Съставители Диана Иванова, Красимира Чакърова, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2015, с. 371 – 378, ISBN 978-619-202-081-1

В тази статия се разглежда образът на Мадлен Форестие от романа на Мопасан „Бел Ами“ през призмата на техниката на художествения детайл. Централен за анализа е флоралният детайл – екзотичните стайни растения, характеризиращи героинята. Употребата на нетипичните растителни видове е изследвана като произтичаща от реалистичното наблюдение и описание на действителността паралелно с улавянето на нова артистична стилистика, която тепърва ще очертава своя профил. Систематизирана е кратка история на одомашняване на нетипични за Европа растения и аргументите за използването им с цел да индивидуализират и оразличат нетипичния женски образ от останалите представителки на нежния пол в творбата.

3.7. Александрова, С. Растителните елементи в „Бел-ами“ и ар нуво. // *Българистични четения – Сегед 2015*, Сегед: JATEPress, 2016, с. 347 – 355, ISBN 978-963-315-313-0

В тази статия се фокусираме над флоралните елементи в романа на Мопасан „Бел Ами“, концентрирани във вътрешната декорация на дома през хипотезата, че са повлияни от стилистиката на ар нуво. Изследва се формата, цветовата гама, вида на растението, което е избрано, подредбата и др. в съпоставка с предпочитаните от ар нуво цветни представители и характерни колорит и композиция. Обръща се внимание и на отделни модни тенденции от втората половина на 19. век с акцент над японизма. Представена е и гледната точка на Мопасан (през публицистиката му) относно повлияването на западноевропейското изкуство от традициите на Далечния изток и обратно, навлизането на европейската живописна традиция в Япония.

3.8. Александрова, С. Интуитивни проекции на ар нуво в „Бел-ами“ на Мопасан. // *ULUSLARARASI SÖZ, SANAT, SAĞLIK SEMPOZYUMU 21-23 Ekim 2015/ Edirne, BĞLDĞRĞLER, Temmuz, 2016, Trakya Universitesi, p. 173 – 181, ISBN 978-975-374-200-9*

Тази статия представя хипотезата за интуитивно антиципиране на характеристиките на стила ар нуво в романа на Мопасан „Бел Ами“ през интерпретацията на функциите на флоралните елементи. За целта накратко се излагат основните хипотези за принадлежността на Мопасановия стил към поетиката на социалния реализъм и натурализма, както и няколко предизвикателни изследвания, които откриват близост при описателната му техника и импресионизма. Сбито е представено сформирването на стилистиката на ар нуво в Западна Европа и са обяснени алтернативни наименования на същото направление. Обърнато е внимание на концентрирането на флоралните елементи в интериора на помещенията, персистирането на определени цветни видове в колорита и композицията, характерни за ар нуво.

3.9. Александрова, С. „Бел-ами“ на Мопасан – техники на модерна. // *сп. Море*, бр. 2/2016, Бургас, с. 224 – 234, ISSN 0205-2296

В този текст представяме две хипотези, които могат да се съотнесат към модернистичните техники на литературно производство. От една страна, се разглежда връзката между изящни изкуства и литература през начина, по който Мопасан ги използва в белетристиката си. Набляга се на нетрадиционното смесване на техники, характерни за различни живописни направления – ар нуво при интериорната декорация, реализъм и импресионизъм при рисуването на природни пространства и обекти. От друга страна, се анализира употребата на конкретни творби на изобразителното изкуство като псевдоекфразис – описателно представяне на предмет на изкуството, което е преднамерено измислено, но цели да се представи за миметично.

3.10. Александрова, С. За Мопасановите Мадлени и литературната интуиция. // *Интуиция и компетентност в езика, литературата и образованието*, Пловдив: Хоризонти, 2016, с. 147 – 165, ISBN 978-619-7187-11-3

Статията представя анализ на две фигури в романа на Мопасан „Бел Ами“, носещи едно и също име – персонажът Мадлен Форестие и църквата „Св. Мария-Магдалена“, наричана Мадлената. Аргументирана е важноста на избора на име на героя за Мопасан през биографични сведения, както и функциите на личното име при изграждане на смислите в текста. Интерпретиратацията на дублирането на наименованието през интуитивен опит се основава на амбивалентния католически образ на светицата, съчетаващ несломима вяра и осъдително поведение с цел да се представят изцяло отрицателни обществени и личностни характеристики. Направено е кратко представяне на католическата трактовка на Св. Мария-Магдалена, чиито образ дълго е бил събирателено съшит от различни библейски фигури.

3.11. Александрова, С., Бойкова, Ф. Художественият текст – лаборатория за компетентности. // *сп. Български език и литература*, София, кн. 4, година LVIII, 2016, с. 350 – 367, ISSN 0323–9519

Това изследване си поставя за цел да анализира един от основните елементи на читателската компетентност, а именно умението за четене с разбиране при ученици от 11. клас въз основа на откъс от романа „Бел Ами“ от Ги дьо Мопасан. Изложени са теоретичните концепции, на които почива идеята за комуникативна компетентност, за функционална грамотност, за четивна грамотност, за активния читател. Представен е практически анализ на първите три задачи от проведения тест, концентрирани върху проверката на базови знания по литература. Наблюденията достигат до заключение за специфичната възможност на художествения текст да бъде превърнат в тренировъчна „лаборатория“ за изграждане на компетентности при обучението по български език и литература.

3.12. Бойкова, Ф.; Александрова, С. Развиване на читателска компетентност в обучението по български език и литература. // *VÝUKA JIHOSLOVANSKÝCH JAZYKŮ A LITERATUR V DNEŠNÍ EVROPĚ III*, Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno: Vydal Jan Sojnek – Galium, 2016, с. 53 – 61, ISBN 978-80-906183-7-4

Статията разглежда актуален за съвременното обучение по български език и литература проблем – компетентността да се чете с разбиране. Компетентното четене е важна предпоставка за работа в различни педагогически аспекти с четения текст. Обръща се внимание на значението на индивидуалния културен опит за възприемане и тълкуване на характерната за света на художественото изразяване условност. Акцентира се върху възприемането от учениците на функциите и символиката на художествения детайл в откъс от романа „Бел Ами“, към който има поставени въпроси. По-подробно се анализират отговори ученици на няколко (от 4 до 7 поред) въпроси от теста с оглед на проявления на възможна „литературна интуиция“.

3.13. Александрова, С.; Бойкова, Ф. Компетентност и интуиция в интерпретации художественного текста. // *International Journal KNOWLEDGE, THE POWER OF KNOWLEDGE, Scientific papers vol. 14.3., IKM – Skopje, 2016, p. 1001 – 1005, ISSN 1857-92*

Целта на статията е да представи теоретичните основания за анализ на въпросите на проявлението на компетентностите и интуицията при интерпретацията на художествен текст в обучението по български език и литература в гимназиален етап. Теоретичните основания са обвързани с концепцията за проведено практическо изследване в реални учебни условия. Обоснован е изборът на конкретен откъс от произведение на Мопасан от задължителната учебна програма, който дава възможност за изследване на интуитивното възприятие при извличане на информация от текста в контекста на културологично ориентираното комуникативно обучение.

3.14. Александрова, С. Западна Европа между 1722 и 1773 – векът на Просвещението // *Поклон пред буквеното слово. Юбилеен сб. в чест на 70-годишнината на проф. П. Пенев, Пловдив: FastPrintBooks, 2017, с. 489 – 497, ISBN 978-619-7312-93-5*

Текстът си поставя за цел да направи паралел между делото на Паисий Хилендарски и идеологията на Просвещението в Западна Европа. Той търси проявления в текста на „История славянобългарска“ на съгъстен вариант на идеи, характерни за времето на западноевропейския предренесанс, Ренесанс и Просвещение. Сред тях се акцентира на енциклопедичния подход при събиране на данните, стремежът да се пише на разбираем и опростен език, изграждането на исторически наратив, събуждащ националното съзнание, заявената авторска позиция и др. Проследяват се водещи исторически и интелектуални проявления в западноевропейски контекст от периода 1722 – 1733 г. и се съпоставят с базисни постановки в текста на хилендарския монах.

3.15. Александрова, С. За романа и телевизионния сериал. // *Парачовешкото: грация и гравитация. Юбилеен сборник в чест на проф. Николчина, С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2017, с. 835 – 850, ISBN 978-954-07-4268-7*

Тази статия продължава изследването на телевизионния сериал, видян като повлиян от романовия жанр при заимстването на теми и модели и в този смисъл като електронен аватар на романа подлистник. Анализът представя конструктивни и

персонажни подобия между сериала „Секът и градът“ и романа „Тримата мускетари“ на Дюма. Интерпретирана е и идеята за продължение през реализацията на широкоекранен филм след шести сезон на телевизионната поредица, което се явява, от една страна, форма на събиране на „разпръснатия текст“ в единно художествено цяло/тяло. От друга, кореспондира с продълженията на романа на Дюма като творческа стратегия. Показана е „връзката“ на успешен телевизионен сериал с литературен „хит“ през направените модификации и оставените улики за разпознаване на първоизточника на вдъхновението.

3.16. Александрова, С. За тъгата и умората на младите таланти. // *International Journal KNOWLEDGE, Scientific papers vol.16.2, IKM – Skopje, 2017, p. 915 – 921, ISSN 1857-923X*

Статията предлага съпоставителен анализ на конкретни творби на Франсоаз Саган – „Добър ден, тъга“, „Шамада“, „Усмивка почти“ и на Петя Дубарова – „Ревност“, „Умората“, „Преди лятото“. На негова база се търси съизмерване на процеси в двете литератури през проблематиката на младата жена, демонстрираща нетипично за времето си отношение и поведение. Основните теми, които се интерпретират през гледната точка на детето творец са емоционалното възприемане на света и шаблона за маладостта, който е доста различен в двете култури, но съпротивата срещу него минава при двете авторки по аналогични пътеки. Отчитат се и различията между двете авторки.

3.17. Бойкова, Ф.; Александрова, С. Интерпретативната компетентност между аналитичните умения и интуитивните находки. // *Българистични четения – Сегед 2017, Сегед: JATEPress, 2017, с. 391 – 399, ISBN 978-963-315-365-9*

Тази статия е продължение на серия публикации, изследващи затрудненията при комуникативната компетентност в интерпретацията на художествен текст в средното образование в България. Тя допълва анализа на тест, базиран върху откъс от „Бел Ами“ на Мопасан и проведен в реални условия, като представя наблюденията от отговорите на три въпроса (от 7 до 10). Основният корпус от въпроси и задачи в теста са насочени към проверка на знания и умения за осмисляне и анализиране на художествен текст съобразно жанровата му характеристика, персонажната система, семантичната и художествена функция на езиковите средства, чрез които се изгражда характеристиката на героя. Изведени са заключения, които биха могли да спомогнат за усъвършенстване на учебната работа.

3.18. Александрова, С. Пресъздаването на образа – припознаване на своето. // Електронна публикация в *Годишник на АКСЛит „Представи и миражи: „Чуждото“ в „своята“ литература“*, т. 7, 2018, ISSN 2603-5332. // <https://calic-bg.eu/conferens/images-and-mirages/108-character-recreation-recognizing-of-its-own.html>

В статията са анализирани отношенията между героите Жорж и Мадлен от романа „Бел Ами“ на Мопасан като форма на съзнателното и целенасочено изграждане на професионален и социален имидж на съпруга от страна на неговата съпруга. Фокусът

пада над постъпателното сътворяване на образа Жорж и стратегията за неговото вписване, проведени от Мадлен и целящи да представят един чужд на романовата среда персонаж като необходим, полезен и подходящ за кръга около семейство Валтер мъж. Анализират се всички действия и внушения на Мадлен, насочващи, манипулиращи и препозиционирани статута на нейната половинка. През призмата на търговския имидж се проследява (пре)създаването на образа на Жорж и успешната му миграция от позиция на абсолютно никой до тази на социално интегриран свой.

3.19. Aleksandrova-Koleva, S. Fatigue und tristesse. Paradoxien der Jungen in den Frühwerken von Françoise Sagan und Petja Dubarova. // Christoph Oliver Mayer, Martin Henzelmann (Hrsg.), *Frankreich–Bulgarien: Innereuropäischer Kulturtransfer*, Hamburg: Verlag: Dr. Kovac, 2018, p. 121 – 131, ISBN 978-3-8300-9494-4

Статията е продължение на съпоставителното изследване на прозаически текстове на Франсоаз Саган и Петя Дубарова. В нея се набляга на социалните измерения на ранния дебют, обществената популярност, амбивалентната рецепция на творчеството. Представени са приликите и различията между двете авторки от социокултурен и естетически порядък. Изтъкнати са усилията на съвременни изследователи да съизмерят фигурата и делото на Дубарова с това на различни западноевропейски творци, вектор, в който се позиционира и настоящият текст, с цел да положат българската литература в естественото ѝ европейско семейство. Като допълнителен аргумент при сравнението са привлечени и поетически текстове на Дубарова, с цел да се изясни цялостният облик на младата героиня в творчеството ѝ.

3.20. Бойкова, Ф.; Александрова, С. Художественият текст – лингвокултурологично ателие за развиване на комуникативната компетентност. // *СРПСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ*, Књига I, КУРС ОПШТЕ ЛИНГВИСТИКЕ, Београд: „Донат Граф“, 2018, с. 275 – 287, ISBN: 978-86-80796-24-6

Статията представя етап от процес на интегративно изследване, в което, от една страна, се наблюдава и анализира способността на езиковите единици в художествени текст да трансферират културното познание, а, от друга страна, да се проучи как и с каква функционалност учениците осмислят авторовите послания в съпоставка със своя културен фон. Въз основа на кратък откъс от художествен текст, се анализира възможността да бъде начертана „пътна карта“ за цялостното съдържание на роман, която да сугестира конкретна интерпретация на класическа творба. За целта се интерпретира авторовата реч в началните девет абзаца от първа глава на „Бел Ами“ от Мопасан като проводник на лингвокултурологични смисли, произвеждащи концептуална схема и предзадаващи разбирането на произведение със значителен обем в изключително концентриран и лаконичен вид. През откъса се очертават основните теми на творбата, централните герои в сюжета, хронотопните характеристики на повествованието и основните характеристики на главният персонаж.

3.21. Aleksandrova-Koleva, S. Maupassant et les Orientals. // *Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“*, НАУЧНИ ТРУДОВЕ, том 59, кн. 1, сб. Б – Филология, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2021, с. 80 – 91, ISSN 0861-0029, <https://lib.uni->

plovdiv.net/bitstream/handle/123456789/1148/NTF_2021_59_1_B_80_91.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Този текст си поставя за цел да представи образа на арабите в разказите на Мопасан, посветени на Алжир с акцент над новелата „Алума“. Хипотезата, през която се работи е за двойна перспектива при изграждането на образа едновременно като чужденец и като свой. Набляга се на специфичния поглед на Мопасан над проблемите на колониите, който критикува политиката на метрополията – много рядка за времето си позиция, отчитаща неадекватната политика на французите спрямо арабите поради непознаването на абарската култура и манталитет. Изтъкнато е съчувствието на автора към арабина като към човешко същество, подобно на европейца. Специфицирани се различията при изграждането на мъжките и женските черти, обърнато е внимание на отношението към исляма, към специфичния северноафрикански ландшафт, към град Алжир.

3.22. Александрова-Колева, С. Мопасан в опит за изчерпване на реалистическата репрезентация – повторения, удвоявания, загуба на референциалност. // *cn. Studia Litteraria Serdicensia, КИНО, ГОТИКА, КАНОН*, брой в чест на доц. д-р Огнян Ковачев, Институт за литература БАН, Издателски център „Боян Пенев“, г. 3, кн. 4, 2023, Print ISSN 1312-238X, с. 93 – 118, Online-ISSN 2603-3364 // <https://studialiteraria.eu/bg/archive/year-2023/issue-4/mopasan-v-opit-za-izcherpvane-na-realisticchnata-interpretaciya>

Във фокуса на статията е романът на Мопасан „Силна като смъртта“, третиращ темата за художника и в частност за изображението. Предлагаме съдържанието му да се разгледа през призмата на мултиплицирането на отраженията (двойници, повторения, подобия) като опит за поставяне под въпрос на мимезиса. Според нас френският автор представя копия на герои и предмети с различна степен на отклонения от оригинала на отражателен принцип с цел да размие първообраза и да доведе до постепенната му загуба на референциалност. Мопасан пресъздава ситуация, в която мимезисът сякаш се изпразва от съдържанието си, защото се произвеждат толкова много отражения на отраженията, които започват да се заместват едно друго, докато се създаде халюцинаторната картина на свят без възможна трайна репрезентация. Подобна картина е твърде субективна и подкопава самата предпоставка за обективност на изображението, свързана с принципите на реализма и натурализма. Затова подозираме, че Мопасан е част от онези предмодерни творци, които търсят нови форми и похвати без да се откъсват кардинално от класическите такива, и въпреки че осъзнава изхабеността им, именно посредством безбройните повторения, се опитва да ги впримчи в израза на собственото им отрицание.

3.23. Александрова-Колева, С. Псевдоекфразис в романа „Бел Ами“. // *Е-списание "Образование и развитие"*, бр. 12, 2023, ISSN 2603-3577 // http://www.eddev.eu/AttachmentsEdited/br_12_2023_Aleksandrova_Sonya.pdf?cls=file

Текстът анализира една картина („Христос, който ходи по вълните“), от колекцията на героя Валтер от романа на Мопасан „Бел Ами“ през призмата на

наративната техника, с която е изградена и която определяме като псевдоекфразис. Той е част от по-голямо изследване върху картинните изображения в произведението, интерпретирани като игрово закодиране на доминантните теми на мопасановите творби. Концентрирано са представени фикционалното отношение към произведения на изкуството, функциите на конкретното платно в повествованието и религиозните съмнения на писателя. Целта на текста е да бъде допълнителен аргумент към формулираната на друго място хипотеза за експериментиране с миметичната техника, която може да се тълкува в предмодернистична светлина.